

PODMÍNKY A KRITÉRIA PŘIJETÍ KE STUDIU V NAVAZUJÍCÍCH MAGISTERSKÝCH STUDIJNÍCH PROGRAMECH NA PEDAGOGICKÉ FAKULTĚ MASARYKOVY UNIVERZITY PLATNÁ PRO AKADEMICKÝ ROK 2020/2021

PŘÍLOHA Č. 2 – INFORMACE O ODBORNÝCH A TALENTOVÝCH ZKOUŠKÁCH

OBSAH

Pedagogika a psychologie.....	1
Anglický jazyk	4
Český jazyka a literatura	5
Hudební výchova.....	7
Odborné vzdělávání	9
Sociální pedagogika a Sociální pedagogika a volný čas	11
Inkluzivní (speciální) pedagogika	11
Logopedie a surdopedie	12
Výtvarná výchova	12

Pedagogika a psychologie

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterské studijní programy:

- **Galerijní pedagogika a zprostředkování umění,**
- **Speciální pedagogika pro učitele základních a středních škol,**
- **Učitelství anglického jazyka pro základní školy,**
- **Učitelství českého jazyka a literatury pro základní školy,**
- **Učitelství ČJ a literatury pro ZŠ a se specializací na žáky s odlišným mateřským jazykem,**
- **Učitelství dějepisu pro základní školy,**
- **Učitelství francouzského jazyka pro základní školy,**
- **Učitelství fyziky pro základní školy,**
- **Učitelství hudební výchovy pro základní a střední školy,**
- **Učitelství chemie pro základní školy,**
- **Učitelství matematiky pro základní školy,**
- **Učitelství německého jazyka pro základní školy,**
- **Učitelství občanské výchovy pro základní školy,**
- **Učitelství přírodopisu pro základní školy,**
- **Učitelství ruského jazyka pro základní školy,**
- **Učitelství technické a informační výchovy pro základní školy,**
- **Učitelství výchovy ke zdraví pro základní školy,**
- **Učitelství výtvarné výchovy a vizuální tvorby pro základní a střední školy,**
- **Učitelství zeměpisu pro základní školy.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-přihlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

ZÁKLADNÍ POPIS TESTU

Zkouška se koná formou písemného testu, který tvoří celkem 40 otázek. Správná odpověď na každou otázku je hodnocena 1 bodem, za nesprávnou odpověď je odečítáno 0,25 bodu, otázka bez odpovědi je hodnocena 0 body. Na vypracování testu je vymezena doba 45 minut. Minimální bodová hranice pro úspěšné absolvování testu odpovídá teoreticky nejmenšímu možnému počtu bodů při správném zodpovězení 50 % testových úloh, tzn. hodnotě 15,00 bodů při celkovém počtu 40 testových úloh.

DALŠÍ INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Okruhy pokrývají disciplíny bakalářského studia: úvod do pedagogiky a psychologie, teorie a metodika výchovy, pedagogická komunikace, speciální a inkluzivní pedagogika, výzkum v pedagogické praxi, základy pedagogicko-psychologické diagnostiky, vývojová psychologie a sociální psychologie.

1. **Pedagogika:** vědní obor, předmět, prameny poznatků, základní pojmy (edukace, edukační proces, edukační realita, výchova, vzdělávání, vzdělání,...), pedagogické disciplíny.
2. **Edukační procesy:** vymezení, pojetí, determinanty.
3. **Pedagogické profese:** jejich podstata, legislativní ukotvení, profesní dráha učitele, profesní kompetence učitele a asistenta pedagoga, reflexe a sebereflexe učitele, profesní portfolio.
4. **Žák ve škole:** pedocentrismus, determinanty edukace (inteligence a nerovnost ve vzdělávání, sociální a jazyková determinovanost vzdělávání – Bernstein, kognitivní determinanty – Bloom, sexové a genderové rozdíly, etnické faktory, speciální vzdělávací potřeby).
5. **Kurikulum:** úrovně, dvoustupňové kurikulum, formy (zamýšlené, realizované, dosažené, skryté), národní kurikulum (rámcové vzdělávací programy), standardy pro základní vzdělávání.
6. **Škola:** pojetí školy (škola jako instituce, organizace, spopolitost), školský systém v ČR, mezinárodní standard klasifikace vzdělávání (ISCED), výsledky a efekty vzdělávání, mezinárodní měření výsledků vzdělávání (např. PISA, TIMSS).
7. **Výchova:** teorie výchovy jako pedagogická disciplína, výchova jako formativní proces (etapy procesu výchovy), autorita, antinomie výchovy.
8. **Složky výchovy:** průřezová témata RVP (osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, environmentální výchova, mediální výchova, výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech, multikulturní výchova). Klasické složky výchovy (mravní, estetická, profesně-pracovní, tělesná, výchova ke zdraví,...).
9. **Mravní výchova:** vymezení, etapy, morálka, hodnoty, hodnotová orientace žáka, kázeň, principy (mravní) výchovy, metody mravní výchovy.
10. **Výchova v rodině:** specifika, funkce rodiny, styly výchovy podle Čápa.
11. **Volný čas jako součást edukace:** jeho funkce, teoretické koncepty zkušenostně reflektivního učení a zážitku, volnočasové aktivity, metody a formy práce, zařízení, instituce a organizace, role médií.
12. **Pedagogická komunikace a interakce:** verbální (mluvená, psaná) a neverbální komunikace, využití prostoru v pedagogické komunikaci, emocionální stránka pedagogické komunikace, kladení otázek (typy otázek dle kognitivní náročnosti, zpětná vazba), dialogické vyučování, komunikace s rodiči.
13. **Inkluzivní vzdělávání:** teoretická východiska, legislativní rámeček. Žák se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) – definice, kategorizace SVP, kategorizace žáků dle míry podpory. Metody a formy práce se žáky se SVP ve škole. Standard a náplň práce asistenta pedagoga.
14. **Vzdělávací podpora žáků se SVP:** komunikace, využití podpůrných opatření, adaptace prostředí, poradenství. Podpora dle: (a) zdravotního postižení/stavu (tělesné, zrakové, sluchové, lehké mentální postižení, porucha autistického spektra, narušená komunikační schopnost), (b) kulturního prostředí (žák z etnických, kulturních a jazykových menšin, z nepodnětného prostředí, azylanti), (c) rizika školního neúspěchu (žáci s rizikem poruchy chování, v hraničním pásmu mentálního postižení).
15. **Pedagogicko-psychologický výzkum:** druhy výzkumu (průřezový, longitudinální, akční, evaluační,...), designy kvalitativního a kvantitativního výzkumu, projekt a postup výzkumu (informační příprava výzkumu, výzkumný problém a otázka, hypotézy, operacionalizace, proměnné; výzkumný soubor a reprezentativnost), výzkumná zpráva, publikační norma APA.

16. **Výzkumné metody:** metody sběru dat (pozorování, interview, dotazník, škálování, testy), metody analýzy dat (kvalitativní analýza dat, základy statistické analýzy dat).
17. **Pedagogické diagnostikování žáka:** diagnóza, diagnostikování, typy diagnostické činnosti, diagnostický proces, chyby učitele v diagnostické činnosti, právní aspekty a etické zásady pedagogické diagnostiky, individuální vzdělávací plán a plán pedagogické podpory, dynamická diagnostika.
18. **Metody pedagogické diagnostiky:** pozorování, rozhovor, anamnéza, analýza produktů činnosti, projektivní techniky.
19. **Psychologie:** předmět, metody, disciplíny.
20. **Základní koncepty psychologie:** podmíněnost psychiky, pojetí duševního života v hlavních proudech psychologického myšlení; vědomí, cití a vnímání; pozornost, paměť, představivost; myšlení, řešení problémů, myšlení a řeč; kognitivní procesy, inteligence, schopnosti; emoce; vůle a volní procesy, rozhodování.
21. **Osobnost:** vymezení, struktura a dynamika, motivace, potřeby.
22. **Učení:** výsledky učení, druhy učení.
23. **Stres:** stresory, zvládání zátěže, syndrom vyhoření, psychohygiena.
24. **Vývojová psychologie:** východiska a metody, principy periodizace vývoje, principy vývojových změn, charakteristika vývojových fází, kognitivní a sociální charakteristiky dítěte školního věku.
25. **Aspekty psychického vývoje:** kognitivní vývoj (Piaget), morální vývoj (Kohlberg, Gilliganová), psychodynamická pojetí vývoje (Freud, Jung, Winnicott, Mahlerová), psychosociální vývoj (Erikson), vývoj citové vazby (Bowlby, Ainsworthová), emoční vývoj a citová deprivace (Langmeier, Matějček).
26. **Socializace:** sociální fenomény z hlediska evoluční psychologie, sociální mozek (Dunbar), sociální kognice (sociální stereotypy, efekt pořadí, halo efekt, teorie atribuce, atribuční chyby a kognitivní zkreslení,...), sociální vztahy v raném dětství (vliv raných sociálních zkušeností na pozdější život), sociální vlivy při utváření osobnosti v různých věkových obdobích, rolové chování, teorie sociálního učení.
27. **Meziskupinové vztahy** (teorie meziskupinového chování, faktory působící v meziskupinovém chování, role sociálních skupin ve škole), sociální identita a sebepojetí (vliv členství v sociálních skupinách na jedince; sociální rysy, postoje), dynamika sociální skupiny (sociální facilitace a inhibice, sociální lenost, konformita, desirabilita, poslušnost vůči autoritě, vliv sociální role na chování jedince).
28. **Emoce:** komunikační funkce emocí, role neverbálního chování, agrese (teorie vzniku a průběhu agrese), konflikt (typy a průběh konfliktů, konflikt na půdě školy a jeho řešení).
29. **Vliv školy ve výchově:** role učitele a školy ve vývoji člověka, charakteristika malé sociální skupiny, skupinový vliv; zákonitosti, druhy a možnosti využití skupinové dynamiky v práci s dětmi.

DOPORUČENÁ STUDIJNÍ LITERATURA

APA styl: Požadavky na úpravu rukopisů. Pedagogická orientace. URL:

https://journals.muni.cz/public/journals/10/pokynynproautorydleapa_151113_pedor.pdf

Čáp, J. (1997). Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy (s. 332–341). Praha: ISV.

Gavora, P. (2005). Učitel a žáci v komunikaci. Brno: Paido.

Gavora, P. a kol. (2010). Elektronická učebnice pedagogického výzkumu [online]. Bratislava: Univerzita Komenského. Dostupné na: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk>

Hewstone, M., & Stroebe, W. (2006). Sociální psychologie. Moderní učebnice sociální psychologie. Praha: Portál.

Hoeksema - S. Nole; Fredrickson, B. L., Loftus, G. R., & Wagenaar, W. A. (2012). Psychologie Atkinsonové a Hilgarda. Praha: Portál.

Katalog podpůrných opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního nebo sociálního znevýhodnění. Olomouc: UP. URL: <http://katalogpo.upol.cz/katalog-v-pdf/> (obecná část s. 28–31, 39–45; sluchové postižení (s. 7–16), tělesné (s. 22–36), sociální (s. 7–16), zrakové (s. 7–16), mentální (s. 8–9, 12), komunikační (s. 7–28), psychické (s. 11–17, 33–40).

- Knotová, D. (2011). Pedagogické dimenze volného času. Brno: Paido.
- Kraus, B. (2006). Teorie výchovy. Brno: MU.
- Lechta, V. (2016). Inkluzivní pedagogika (26–38, 49–63, 96–109, 135–188, 205–219, 240–455). Praha: Portál.
- Mertin, V. et al. (2016). Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika (s. 22–73, 75–136, 339–365). Praha: Wolters Kluwer.
- Průcha, J. (2009). Moderní pedagogika (s. 19–268, 355–422). Praha: Portál.
- Průcha, J. (2009). Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru (druhy výzkumu s. 183–202). Praha: Portál.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. URL: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>
- Strouhal, M. (2013). Teorie výchovy: k vybraným problémům a perspektivám jedné pedagogické disciplíny (s. 37–44, 81–105). Praha: Grada.
- Švaříček, R. et al. (2007). Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách: pravidla hry (s. 11–258). Praha: Portál.
- Thorová, K. (2015). Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt (s. 19–72, 103–127, 144–179, 211–223, 245–266, 275–285, 307–313, 396–433). Praha: Portál.
- Vágnerová, M. (2004). Základy psychologie. Praha: Karolinum.
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Anglický jazyk

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterský studijní program:

- **Učitelství anglického jazyka pro ZŠ.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-příhlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

ZÁKLADNÍ POPIS TESTU

Písemný test má 50 otázek, maximální počet získaných bodů je 50. Na práci s testem je vyhrazeno 60 minut. Vždy je správná právě jediná odpověď z nabízených. Za správnou odpověď uchazeč obdrží 1 bod. Za chybnou odpověď je uchazeči odečteno 0,25 bodu. Za žádnou odpověď, strojově nečitelnou odpověď či více vyznačených odpovědí současně je uděleno 0 bodů. Hranice úspěšnosti je stanovena na 12,00 bodů. Uchazeči, kteří dosáhnou méně než 12,00 bodů, budou hodnoceni jako neúspěšní.

DALŠÍ INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Písemná přijímací zkouška z anglického jazyka je na úrovni Advanced (C1). Zkouška se skládá z testu s výběrem odpovědí (50 otázek) z oblasti slovní zásoby, mluvnice, výslovnosti a porozumění textu. Několik otázek zjišťuje základní orientaci uchazečů v oblasti reálií anglicky mluvících zemí. Požadovaná úroveň odpovídá mezinárodní zkoušce CAE (tj. úrovni C1 podle Evropského referenčního rámce). Konkrétně to znamená, že uchazeč rozumí relativně dlouhým a složitým faktografickým či literárním textům a rozpozná jejich styl, specializovaným článkům i odborným instrukcím. Dokáže se vyjadřovat plynule a spontánně ve společenském i pracovním styku, aniž by musel často hledat vhodná slova. Je schopen přesně formulovat myšlenky a názory, jasně a podrobně popsat i složitá témata, rozvinout podstatné body a vhodně uzavřít svůj projev, a to jak ústně, tak písemně.

DOPORUČENÁ STUDIJNÍ LITERATURA

OXENDEN, Clive a Christina LATHAM-KOENIG. New English File Advanced. Oxford: Oxford University, 2010. ISBN 978-0-19-459458-5.

ROACH, Peter. English phonetics and phonology: a practical course. Fourth edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. ISBN 978-0-521-71740-3.

QUIRK, Randolph a Sidney GREENBAUM. A Student's Grammar of the English Language. 1. vyd. London: Longman, 1990. ISBN 0-582-07569-6.

CHALKER, Sylvia. A student's English grammar: workbook. Harlow: Longman, 1992. ISBN 0582088194.

HEWINGS, Martin. Advanced grammar in use with answers: a self-study reference and practice book for advanced learners of English. 1st pub. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. ISBN 0521498694.

The Oxford Illustrated History of Britain. Edited by Kenneth O. Morgan. Oxford: Oxford University Press, 2000.

The Oxford illustrated literary guide to Great Britain and Ireland. Edited by Dorothy Eagle - Hilary Carnell. New York: Crescent Books, 1985. ISBN 0517482924.

SANDERS, Andrew. The short Oxford history of English literature. Third edition. Oxford: Oxford University Press, 2004.

GORN, Elliot. Constructing the American Past. Harper-Collins, 1995.

A companion to American literature and culture. Edited by Paul Lauter. Malden, MA: Wiley-Blackwell, 2010.

VANSPANCKEREN, Kathryn. Nástin americké literatury: Americká literatura (Variant.). [Praha]: Informační agentura Spojených států, 1999.

BRADBURY, Malcolm a Richard RULAND. From puritanism to postmodernism : a history of American literature. Harmondsworth: Penguin Books, 1991. ISBN 0-14-014435-8.

Český jazyka a literatura

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterské studijní programy:

- **Učitelství českého jazyka a literatury pro ZŠ a se specializací na žáky s odlišným mateřským jazykem,**
- **Učitelství českého jazyka a literatury pro ZŠ.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-příhlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

ZÁKLADNÍ POPIS TESTU

Písemný test má 40 otázek, maximální počet získaných bodů je 40. Na práci s testem je vyhrazeno 50 minut. Vždy je správná právě jediná odpověď z nabízených. Za správnou odpověď uchazeč obdrží 1 bod. Za chybnou odpověď je uchazeči odečteno 0,25 bodu. Za žádnou odpověď, strojově nečitelnou odpověď či více vyznačených odpovědí současně je uděleno 0 bodů. Hranice úspěšnosti je stanovena na 15,00 bodů. Uchazeči, kteří dosáhnou méně než 15,00 bodů, budou hodnoceni jako neúspěšní.

DALŠÍ INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Test prověří znalosti získané v bakalářském studiu oboru Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání, popř. oboru Pedagogické asistentství českého jazyka a literatury pro základní školy nebo oborů příbuzných.

Požadavky jsou zahrnuty v tematických okruzích bakalářské státní závěrečné zkoušky:

– znalosti z dílčích disciplín současného českého jazyka: z fonetiky a fonologie, morfologie, syntaxe, lexikologie a tvoření slov, stylistiky a znalosti ze základů slavistiky a staroslověnštiny

– znalosti z historie české literatury od počátku 19. století do roku 1989, literatury pro děti a mládež od počátku 19. století do současnosti a z literární teorie

DOPORUČENÁ STUDIJNÍ LITERATURA

ČECHOVÁ, M.; KRČMOVÁ, M.; MINÁŘOVÁ, E. Současná stylistika. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008.

ČECHOVÁ, M. a kol. Čeština – řeč a jazyk. Praha: SPN, 2011.

ČERMÁK, F. Morfématica a slovtvorba češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012.

Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002 (event. další vydání).

FILÍPEK, J.; ČERMÁK, F. Česká lexikologie. Praha: Academia, 1985.

GREPL, M.; KARLÍK, P. Skladba češtiny. Olomouc: Votobia, 1998.

KRČMOVÁ, M. Úvod do fonetiky a fonologie pro bohemisty. 3. vydání. Ostrava: FF OU, 2010. (Lze čerpat i ze starší publikace: KRČMOVÁ, M. Fonetika a fonologie českého jazyka. Brno: UJEP, 1984.)

LAMPRECHT, A.; ŠLOSAR, D.; BAUER, J. Historická mluvnice češtiny. Praha: SPN, 1986 (s. 1–53 – opakování o hláskovém vývoji praslovanštiny).

Mluvnice češtiny 1. Fonetika. Fonologie. Morfonologie a morfemika. Tvoření slov. Praha: Academia, 1986.

Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví. Praha: Academia, 1986.

Mluvnice češtiny 3. Skladba. Praha: Academia, 1987.

KARLÍK, P.; NEKULA, M.; PLESKALOVÁ, J. a kol. Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. Dostupné z: <https://www.czechency.org/>

PALKOVÁ, Z. Fonetika a fonologie češtiny s obecným úvodem do problematiky oboru. Praha: Karolinum, 1994.

PETR, J. Základy slavistiky. Praha: SPN, 1984.

PRAVDOVÁ, M.; SVOBODOVÁ, I. a kol. Akademická příručka českého jazyka. Praha: Academia, 2014.

Příruční mluvnice češtiny. Praha: Lidové noviny, 2012.

RUSÍNOVÁ, Z. Současná česká morfologie. Brno: Masarykova univerzita, 1993

RUSÍNOVÁ, Z. Tvoření slov v současné češtině. Brno: Masarykova univerzita, 1990.

ŠTÍCHA, F. a kol. Akademická gramatika spisovné češtiny. Praha: Academia, 2013.

VEČERKA, R. Staroslověnština. Praha: SPN, 1984.

VEČERKA, R. Staroslověnština v kontextu slovanských jazyků. Olomouc: UP v Olomouci a nakladatelství Euroslavica, 2006.

Internetové zdroje: Informační zdroje pro výzkum a výuku češtiny. www.ujc.cas.cz/infocz/

ČERVENKA, M. a kol. Slovník básnických knih. Praha: Čs. spisovatel 1990.

- Česká literatura v boji proti fašismu. Praha: Čs. spisovatel, 1987.
- Čeští spisovatelé 19. století. Praha: Čs. spisovatel, 1971.
- Čeští spisovatelé z přelomu 19. a 20. století. Praha: Čs. spisovatel, 1972.
- DOKOUPIL, B.; ZELINSKÝ, M. a kol. Slovník české prózy 1945–1994. Ostrava: Sfinga 1994.
- MACHALA, L. a kol. Panorama české literatury. Praha: Euromedia Group, k. s., 2015.
- HAMAN, A. Trvání v proměně. Praha: ARSCI, 2007.
- HAMAN, A. Česká literatura 19. století. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2002.
- HAMAN, A. Úvod do studia literatury a interpretace díla. Jinočany: H & H, 1999.
- HODROVÁ, D. a kol. ...na okraji chaosu... Praha: Torst, 2001.
- JANOUŠEK, P. a kol. Dějiny české literatury 1945–1989, 1–4. Praha: Academia, 2007, 2008.
- JANOUŠEK, P. a kol. Přehledné dějiny české literatury 1945-1989. Praha: Academia, 2012.
- JANOUŠEK, P. a kol. Slovník českých spisovatelů od roku 1945, 1, 2. Praha: Brána, 1995, 1998.
- KOŽMÍN, Z.; TRÁVNÍČEK, J. Na tvrdém loži z psího vína. Brno: Books, 1998.
- LEDERBUCHOVÁ, L. Průvodce literárním dílem. Jinočany: H & H, 2002.
- MACURA, V. Znamení zrodu: české národní obrození jako kulturní typ. Jinočany: H & H, 1995.
- MUKAŘOVSKÝ, J. a kol. Dějiny české literatury, 4. Praha: Victoria Publishing, 1995.
- NOVÁK, A. Stručné dějiny literatury české. Olomouc: R. Promberger, 1946.
- NOVÁK, J. V.; NOVÁK, A. Přehledné dějiny literatury české. Brno: Atlantis, 1995.
- PAPOUŠEK, V. Dějiny nové moderny. Praha: Academia, 2010.
- PETRŮ, E. Úvod do studia literární vědy. Olomouc: Rubico, 2000.
- POLÁČEK, J. a kol. Průhledy do české literatury 20. století. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2000.
- Slovník autorů literatury pro děti a mládež 2. Čeští spisovatelé. Praha: Libri, 2012.
- ŠUBRTOVÁ, M. a kol. Pohádkové příběhy v české literatuře pro děti a mládež 1990–2010. Brno: Masarykova univerzita, 2011.
- TOMAN, J. Konstancy a proměny moderní české poezie pro děti (tvorba – recepce – reflexe). České Budějovice: Nakladatelství Vlastimil Johanus, 2008.
- URBANOVÁ, S. a kol. Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století. Olomouc: Votobia, 2004.
- VLAŠÍN, Š. a kol. Slovník literárních směrů a skupin. Praha: Orbis, 1976.
- VODIČKA, F. a kol.: Dějiny české literatury 2,3. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1960, 1961.
- WELLEK, R.; WARREN, A. Teorie literatury. Olomouc: Votobia, 1996.

Hudební výchova

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterský studijní program:

- **Učitelství hudební výchovy pro ZŠ a SŠ.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-přihlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

ZÁKLADNÍ POPIS TESTU

Písemný test má 50 otázek, maximální počet získaných bodů je 50. Na práci s testem je vyhrazeno 60 minut. Vždy je správná právě jediná odpověď z nabízených. Za správnou odpověď uchazeč obdrží 1 bod. Za chybnou odpověď je uchazeči odečteno 0,25 bodu. Za žádnou odpověď, strojově nečitelnou odpověď či více vyznačených odpovědí současně je uděleno 0 bodů. Hranice úspěšnosti je stanovena na 10,00 bodů. Uchazeči, kteří dosáhnou méně než 10,00 bodů, budou hodnoceni jako neúspěšní.

DALŠÍ INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Obsahem testu jsou otázky týkající se následujících tematických okruhů:

- rytmicko-monomelodický sloh (počátky hudby, hudba orientálních kultur, řecká hudba, duchovní a světská hudba středověku)
- polymelodický sloh (počátky vícehlasu, ars antiqua, ars nova, nizozemské školy)
- melodicko-harmonický sloh (baroko, klasicismus, romantismus)
- vývoj opery
- programní hudba
- hudba 20. století (hlavní směry a jejich představitelé, syntéza po r. 1960)
- harmonie
- nauka o hudebních formách
- nauka o hudebních nástrojích
- hlasová výchova (základní pojmy)

DOPORUČENÁ STUDIJNÍ LITERATURA

KOFROŇ, Jaroslav. Učebnice harmonie. 9. vyd. Praha: Bärenreiter Editio Supraphon, 1996.

JANEČEK, Karel. Harmonie rozborem. Praha: SHN, 1963.

HRADECKÝ, Emil. Úvod do studia tonální harmonie. Praha: Supraphon, 1972.

SMOLKA, Jaroslav. Dějiny hudby. Brno: Togga, 2001.

SEHNAL, Jiří a Jiří VYSLOUŽIL. Dějiny hudby na Moravě. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 2001.

ČERNUŠÁK, Gracian. Dějiny evropské hudby. Praha: Panton, 1964.

SZABOLCSI, Bence. Dejiny hudby od praveku po koniec 19. storočia. Bratislava: ŠHN, 1962.

KOHOUTEK, Ctirad. Hudební styly z hlediska skladatele. Praha: Panton, 1976.

RACEK, Jan. Středověká hudba. Brno: Rovnost, 1946.

EINSTEIN, Alfred. Hudba v období romantizmu. Bratislava: Opus, 1989.

ČERNÝ, Jaromír. Hudba v českých dějinách: od středověku do nové doby. 2. vyd. Praha: Supraphon, 1989.

HERZFELD, Friedrich. Musica Nova. Praha: Mladá fronta, 1966.

MARTÍNKOVÁ, Alena (ed.). Čeští skladatelé současnosti. Praha: Panton, 1985.

POHANKA, Jaroslav. Dějiny české hudby v příkladech. Praha: SNKLHU, 1958.

KOFROŇ, Jaroslav. Učebnice intonace a rytmu. Praha: Supraphon, 1990.

KOLÁŘ, Jiří. Intonace a sluchová výchova. Praha: SPN, 1980.

SEDLÁK, František. Psychologické zvláštnosti vokální intonace. Estetická výchova, 1972/3, č. 7. s 175.

FALTUS, Leoš. Řízená improvizace doprovodu lidových písní. Praha: SPN, 1982

BROŽ, Jaroslav. Základy dirigování. Praha: Panton, 1982.

KOLÁŘ, Jiří. Sborový zpěv a řízení sboru. Praha: Karolinum, 1998.

BUČEK, Miloslav. Sborový zpěv 2. Brno: MU, 1990.

LÝSEK, František. Dětský sborový zpěv. Praha: SPN, 1958.

FALTUS, Leoš a Miloš ŠTĚDRŮ. Formování hudby. Brno: PdF MU, 1987.

KOŠUT, Michal. Kapitoly z hudebních forem. Brno: MU, 2004.

BURLAS, Ladislav. Formy a druhy hudobného umenia. Bratislava: OPUS, 1978.

JANÁČEK, Leoš a Jiří VYSLOUŽIL. O lidové písni a lidové hudbě. Praha: SNKLHU, 1955.

HORÁK, Jiří. Naše lidová píseň. Praha: Jos. R. Vilímek, 1946.

MARKL, Jaroslav. Nejstarší sbírky českých lidových písní. Praha: Supraphon, 1987.

RYCHLÍK, Jan. Moderní instrumentace. Praha: Panton, 1968.

MACEK, Petr (ed.). Slovník české hudební kultury. Praha: Supraphon, 1997.

FROSTOVÁ, Jana a Mária VANIÁKOVÁ. Základy hlasové výchovy pro učitele I. Brno: MU, 2002.

CHLÁDKOVÁ, Blanka. Hlasová výchova. In Havelková, Karla. Didaktika HV I. Brno: MU 1994.

Odborné vzdělávání

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterský studijní obor:

- **Učitelství odborných předmětů pro střední školy.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-příhlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

ZÁKLADNÍ POPIS TESTU

Písemný test má 50 otázek, maximální počet získaných bodů je 50. Na práci s testem je vyhrazeno 60 minut. Vždy je správná právě jediná odpověď z nabízených. Za správnou odpověď uchazeč obdrží 1 bod. Za chybnou odpověď je uchazeči odečteno 0,25 bodu. Za žádnou odpověď, strojově nečitelnou odpověď či více vyznačených odpovědí současně je uděleno 0 bodů. Hranice úspěšnosti je stanovena na 10 bodů. Uchazeči, kteří dosáhnou méně než 10, budou hodnoceni jako neúspěšní.

DALŠÍ INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Okruhy otázek testu – Pedagogika

1. Pedagogika jako věda, základní pojmy v pedagogice (vymezení problému, edukace, výchova, vzdělávání, permanentní výchova, rysy výchovy).
2. Pedagogické disciplíny, spolupráce pedagogiky s dalšími vědami.
3. Výchovný proces, pojetí, cíle, struktura, obsah.
4. Pedagogické principy a výchovné prostředky.
5. Historie pedagogiky, významné osobnosti dějin pedagogiky.
6. Hodnotová orientace současnosti a výchova.

7. Kázeň a ukázněnost jako společenské a pedagogické jevy. Agrese a šikana jako pedagogický problém.
8. Alternativní výchovné koncepce. Alternativní školy.
9. Aktivita, samostatnost a tvořivost žáků středních škol. Metody rozvoje aktivní činnosti žáků.
10. Pedagogická interakce. Verbální a neverbální komunikace.
11. Pedagogická diagnostika a autodiagnostika.
12. Rodina jako výchovný činitel a vývoj vztahů mezi školou, rodinou a veřejností.
13. Mimoškolní a mimorodinná výchova. Volný čas a výchova.
14. Správa a samospráva školy a školství v ČR.
15. Pedagogický výzkum, metody pedagogického výzkumu.

Okruhy otázek testu – Psychologie

1. Předmět psychologie. Biologická, sociální a osobní determinovanost psychiky.
2. Čivost, vnímání, pozornost, paměť a představy (vymezení, vlastnosti, druhy).
3. Myšlení a inteligence (vymezení, operace, strategie, druhy).
4. Emoce a temperament (vymezení, složky, druhy, teorie, citová zralost, empatie).
5. Volní procesy (potřeby, motivace, fáze, vůle, motivace žáků).
6. Frustrace, frustrační tolerance, maladaptace, stres.
7. Poznávací procesy v dětství a prepubertě (6-12 let).
8. Vývojové změny kognitivních funkcí v dospívání. Vzdělanost a tvořivost.
9. Aspirace, zájmy a profesionální orientace.
10. Hodnoty, hodnotové vědomí a životní poslání.
11. Charakter (vymezení a typy), vývoj mravního vědomí.
12. Psychologie učení (teorie, vymezení, druhy, vědomosti, dovednosti, samostudium).
13. Duševní hygiena. Příčiny a prevence únavy. Přetěžování dětí a dospívajících.
14. Psychologie výchovy (cíle, prostředky, výchova a sebevýchova).
15. Agresivita, šikana, delikvence a toxikomanie.

DOPORUČENÁ STUDIJNÍ LITERATURA

- GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- JŮVA, V. Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-85931-95-8.
- JŮVA, V. sen a jun. Stručné dějiny pedagogiky. 5. rozš. vyd. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-062 - X.
- MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ, J. Komunikace ve škole. 1. vyd. Brno: MU, 1995. ISBN 80-210-1070-3.
- PRŮCHA, J. Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-399-4.
- PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. 2.vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-631-4.

STŘELEČ, S. (ED) Studie z teorie a metodiky výchovy I. 1.vyd. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-00-4.

ŠIMONÍK, O. Úvod do didaktiky základní školy. Brno: MSD, 2005. 140 s. ISBN 80-86633-33-0.

ČAČKA, O. Nástin psychologie I + II. Brno: Paido, 2001, 2002. ISBN 2-1090.358,1 2-1090.358,2.

ČÁP, J. MAREŠ, J. Psychologie pro učitele. 1.vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 2-1086.555.

FONTANA, D. Psychologie ve školní praxi. 1.vyd. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-063-4.

NAKONEČNÝ, M. Základy psychologie. 1.vyd. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0689-3.

ŘEZÁČ, J. Sociální psychologie. 1.vyd. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-48-6.

Sociální pedagogika a Sociální pedagogika a volný čas

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterské studijní obory:

- **Sociální pedagogika,**
- **Sociální pedagogika a volný čas.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-přihlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

ZÁKLADNÍ POPIS TESTU

Písemný test má 50 otázek, maximální počet získaných bodů je 50. Na práci s testem je vyhrazeno 60 minut. Vždy je správná právě jediná odpověď z nabízených. Za správnou odpověď uchazeč obdrží 1 bod. Za chybnou odpověď je uchazeči odečteno 0,25 bodu. Za žádnou odpověď, strojově nečitelnou odpověď či více vyznačených odpovědí současně je uděleno 0 bodů. Hranice úspěšnosti je stanovena na 10,00 bodů. Uchazeči, kteří dosáhnou méně než 10,00 bodů, budou hodnoceni jako neúspěšní.

DALŠÍ INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Přijímací zkouška sestává z oborového testu s výběrem odpovědí, který předpokládá znalosti v rozsahu státní závěrečné zkoušky předmětného bakalářského studia. Předpokládá se orientace v oblasti pedagogiky a sociální pedagogiky včetně metodologie obou disciplín, psychologie (obecná, ontogenetická, sociální, osobnostní), sociologie a sociální práce, antropologie a filozofie apod. Test obsahuje cizojazyčné pojmy jednotlivých disciplín.

Inkluzivní (speciální) pedagogika

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterské studijní programy:

- **Logopedie,**
- **Speciální pedagogika,**
- **Speciální pedagogika pro učitele ZŠ a SŠ.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-přihlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

ZÁKLADNÍ POPIS TESTU

Písemný test má 50 otázek, maximální počet získaných bodů je 50. Na práci s testem je vyhrazeno 60 minut. Vždy je správná právě jediná odpověď z nabízených. Za správnou odpověď uchazeč obdrží 1 bod. Za chybnou odpověď je uchazeči odečteno 0,25 bodu. Za žádnou odpověď, strojově nečitelnou odpověď či více vyznačených odpovědí současně je uděleno 0 bodů. Hranice úspěšnosti je stanovena na 15,00 bodů. Uchazeči, kteří dosáhnou méně než 15,00 bodů, budou hodnoceni jako neúspěšní.

DALŠÍ INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Obsah a rozsah je dán okruhy ke státní závěrečné zkoušce v bakalářském studiu speciální pedagogiky s uvedenou doporučenou literaturou. Podrobněji na webových stránkách Katedry speciální a inkluzivní pedagogiky

<https://www.ped.muni.cz/wsedu/index.php?p=szz-bc-okruhy-inkluzivni-specialni-pedagogika>.

Logopedie a surdopedie

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterský studijní program:

- **Logopedie.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-přihlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

ZÁKLADNÍ POPIS TESTU

Písemný test má 40 otázek, maximální počet získaných bodů je 40. Na práci s testem je vyhrazeno 50 minut. Vždy je správná právě jediná odpověď z nabízených. Za správnou odpověď uchazeč obdrží 1 bod. Za chybnou odpověď je uchazeči odečteno 0,25 bodu. Za žádnou odpověď, strojově nečitelnou odpověď či více vyznačených odpovědí současně je uděleno 0 bodů. Hranice úspěšnosti je stanovena na 10,00 bodů. Uchazeči, kteří dosáhnou méně než 10,00 bodů, budou hodnoceni jako neúspěšní.

DALŠÍ INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Obsah a rozsah je dán okruhy ke státní závěrečné zkoušce v bakalářském studiu oboru speciální pedagogika – komunikační techniky ([soubor .pdf](#) dostupný z webové stránky Katedry speciální a inkluzivní pedagogiky <https://www.ped.muni.cz/wsedu/index.php?p=okruhy-szz#bc>).

Výtvarná výchova

Zkoušku vykonají uchazeči o navazující magisterské studijní programy:

- **Galerijní pedagogika a zprostředkování umění,**
- **Učitelství výtvarné výchovy a vizuální tvorby pro základní a střední školy.**

Termín konání zkoušky bude uveden v elektronické pozvánce ke zkoušce, která bude vložena do e-přihlášky. Papírové pozvánky fakulta uchazečům nezasílá.

INFORMACE K PŘÍPRAVĚ NA ZKOUŠKU

Podmínkou pro přijetí ke studiu v navazujícím magisterském studijním programu je umístění mezi nejlepšími uchazeči v pořadí, které vznikne vyhodnocením ústní (písemné) zkoušky vědomostí a vyhodnocením oborových předpokladů (talentu). Pořadí uchazečů bude stanoveno pomocí bodového hodnocení součtem bodů získaných ze zkoušky vědomostí (A) a posouzení oborových předpokladů (talentu) (B).

A) Zkouška vědomostí

Uchazeči, kteří podali přihlášku do navazujícího magisterského studia, prokážou úroveň svých vědomostí písemnou (ústní) zkouškou, která je pro stávající studenty bakalářského studia katedry VV PdF MU současně součástí závěrečné státní zkoušky.

B) Prokázání oborových předpokladů

Talent uchazeče posoudí komise na základě předloženého portfolia, které ve formě složky s vytištěnými dokumentacemi formátu A4 nebo A3 musí obsahovat dokumentaci prokazatelně autorských výtvarných, teoretických i dalších odborných aktivit uchazeče (originály, fotodokumentace, přehled publikačních aktivit, pedagogické projekty aj.). Především jsou nutné tyto dokumentace:

- základní biografické údaje (mj. absolvovaná studia a obory, na něž se uchazeč hlásí),

- přehled dosavadní činnosti v oboru (výstavy, realizace, publikace, vedení dílen a kurzů, účast na sympoziích, studijní cesty atp.),
- přiměřený rozsah výběrové obrazové dokumentace vlastní tvorby s popiskami (název, technika, rozměry, rok vzniku).

V odůvodněných případech může komise přistoupit k pohovoru s uchazečem nad portfoliem. Elektronická forma dokumentace nebude z organizačních důvodů přijímána. V případě elektronicky zaměřené tvorby předloží uchazeč alespoň dílčí informaci v podobě vytištěných dokumentací na formátu A4 nebo A3.

Studenti katedry VV PdF MU portfolio odevzdají vedoucímu katedry nejpozději do 30. dubna šestého semestru bakalářského studia. Portfolio zůstává majetkem studenta, který je obdrží zpět v den závěrečné zkoušky. Uchazeči z jiných škol přinesou portfolio v den písemné (ústní) zkoušky, po jejímž absolvování si je opět odnesou. Zvláštní termín přijímací zkoušky pro absolventy bakalářského studia na katedře výtvarné výchovy tudíž není vypisován!

Tematické okruhy k bodu A (Zkouška vědomostí)

Z níže uvedených okruhů jsou sestaveny konkrétní otázky, které ve svém souhrnu vytvářejí test vědomostí, jenž bude aplikován v elektronické formě. Zadání testu je koncipováno vždy pro každého uchazeče individuálně při zachování proporční skladby otázek z jednotlivých tematických okruhů a při vyvážené náročnosti. Některé otázky jsou doprovázeny obrazovou reprodukcí.

DĚJINY UMĚNÍ

1. Umění pravěku: Počátky umění, charakteristika kultur pravěku, nejdůležitější lokality tzv. frankokantaberského okruhu, megalitická kultura, nejdůležitější památky a naleziště na území Čech a Moravy.
2. Starověké kultury předního východu: Kultura starověkého Egypta a Mezopotámie.
3. Umění egejské oblasti a antická kultura: Krétské a mykénské umění, řecká antika a helénismus, etruské umění, římská antika.
4. Umění pozdní antiky a raného středověku: Křesťanská antika, byzantské umění, insulární umění, doba karolinská a otonská, Velká Morava, předrománské umění v Čechách).
5. Románské umění: Předpoklady a charakteristika, projevy v evropských kulturních centrech (Francie, Itálie) a v českých zemích.
6. Gotické umění: Předpoklady, charakteristika, chronologie, počátky a klasické období ve Francii, šíření gotiky, alternativy a varianty gotiky v Itálii, gotika v Českých zemích (přemyslovská, lucemburská, krásný sloh, jagellonská), raný nizozemský realismus.
7. Renesanční umění: Předpoklady, charakteristika, chronologie, vznik renesance v Itálii a umění quattrocenta, vrcholná renesance, manýrismus a benátská škola, zaalpská renesance (architektura na území Čech a Moravy, rudolfinské umění, A. Dürer)
8. Barokní umění: Předpoklady, charakteristika, chronologie, vznik a vývoj baroka v Itálii, radikálně dynamický a klasicizující proud, představitelé a podoby baroka ve Španělsku, Francii, Nizozemí, charakteristika a osobnosti českého baroka.
9. Umění klasicismu, romantismu a realismu: Charakteristika jednotlivých stylů, osobnosti a díla.
10. Umění 2. pol. 19. stol.: „Moderna“, impresionismus, osobnosti postimpresionismu, generace Národního divadla, evropské a české umění na přelomu 19. a 20. stol. (symbolismus, secese).
11. Avantgardní umělecká hnutí v Evropě do 1. světové války: Fauvismus, expresionismus, kubismus, futurismus, počátky abstraktního umění, role M. Duchampa, česká specifika a umělecké skupiny.

12. Umění mezi světovými válkami a ve čtyřicátých letech: Dada, konstruktivismus, surrealismus, funkcionalismus, meziválečné umění u nás, rozvoj po 2. světové válce (abstraktní expresionismus, informel, art brut), situace českého umění po roce 1948.

13. Základy práce s uměleckým dílem: Umění a dějiny, principy interpretace uměleckého díla, ochrana památek, galerie a muzea, odborná a didaktická literatura.

Základní literatura:

GOMBRICH, E. Příběh umění. 1. vyd. Praha: Odeon, 1992, 558 s.

CHÂTELET, Albert. Světové dějiny umění, V Ottově nakl. 1. Vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2004, 784 s.

RUHRBERG, Karl a Ingo F WALTHER. Umění 20. století. Praha: Slovart, c2004, 840 s.

FOSTER, Hal. Umění po roce 1900: modernismus, antimodernismus, postmodernismus. V Praze: Slovart, 2007, 704 s.

Dějiny českého výtvarného umění, Praha: Academia, I – V. díl.

SOUČASNÉ VÝTVARNÉ UMĚNÍ

1. Umělecké avantgardy 2. poloviny 20. století a jejich světoví i čeští představitelé (op art, pop art, minimal art, konceptuální umění)

2. Akční a procesuální umělecké tendence (Happening, land art, objektové umění, body art, performance)

3. Konstruktivní a geometrické tendence ve druhé polovině 20. století a dnes (F. Stella, F. Morellet, Z. Sýkora, D. Chatrný, J. Matějů, V. Sedláková, J. Šerých aj.)

4. Noví divoci a nástup postmoderny ve světovém umění (Galerie Paul Maenz, Aperto a A. B. Oliva, E. Cucchi, F. Clemente, J. G. Dokoupil, K. Haring, J. Schnabel aj.)

5. Figurace 80. let 20. století, česká postmoderna (skupina Tvrdohlaví, Skupina 12,15 aj.)

6. Význam mezinárodních přehlídek a veletrhů současného umění (Bienále Benátky, Documenta Kassel, Manifesta, Bienále Brno, Art Cologne, Wiennafair aj.)

7. Cena J. Chalupceckého a osobnosti českého umění mladší a střední generace

8. Úloha uměleckých skupin v českém umění (výběrově od skupiny Osma přes skupiny kolem roku 1990 až po skupiny Rafani, Kamera skura aj.)

9. Osobnosti českého umění I (umělci 2. poloviny 20. století s výrazným světovým ohlasem – A. Šimotová, J. Kolář, V. Boštík, Z. Sýkora, S. Kolíbal, D. Chatrný, M. Knížák, J. Načeradský, M. Jetelová)

10. Osobnosti českého umění II (aktuální umělci starší a střední generace ve světových souvislostech – J. Kovanda, J. David, V. Stratil, V. Kokolia, J. Merta, K. Kintera, D. Černý aj.)

11. Osobnosti českého umění III (mezinárodní úspěchy nejmladší generace – K. Šedá, D. Lang, E. Kořátková, B. Klímová, D. Pitín, V. Houdek aj.)

Základní literatura:

HORÁČEK, R.: Umění bez revolucí? Barrister a Principal, Brno 2015

FIŠER, Z. – HAVLÍK, V. – HORÁČEK, R.: Slovem, akcí, obrazem. MU, Brno 2010

GOMPERZ, W.: Na co se to vlastně díváme?: 150 let moderního umění v cuku letu. Praha 2014

VÁVRA, J. Od impresionismu k postmoderně. Nakladatelství Olomouc, 2001

ZHOŘ, I. Proměny soudobého výtvarného umění. Praha, SPN 1992

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ UMĚNÍ A TEORIE VÝTVARNÉ VÝCHOVY

1. Úloha a poslání galerií a muzeí umění (včetně soukromých) u nás i ve světě a jejich vzdělávací úkoly.
2. Galerijní animace a jiné formy aktivizujících programů v galerii a muzeu umění. Typy programů, aktivní knížky a tiskové materiály k výstavám.
3. Nejvýznamnější světová a česká muzea umění, jejich zaměření a jedinečnost
4. Osobnosti teorie a praxe zprostředkování umění v minulosti a dnes (A. Lichtwark, Centre G. Pompidou a S. Curtil, I. Zhoř aj.)
5. Počátky výtvarné výchovy jako samostatného předmětu (pojem výtvarná výchova, pojem kreslení, vznik INSEA)
6. Osobnosti, které formovaly českou výtvarnou pedagogiku (L. Švarc, J. Uždil, I. Zhoř, J. David aj.)
7. Základní koncepce pojetí teorie a praxe současné výtvarné výchovy a osobnosti teorie výtvarné výchovy
8. Projektová metoda výuky výtvarné výchovy a mezioborové přesahy

Základní literatura:

FIŠER, Z. – HAVLÍK, V. – HORÁČEK, R. Slovem, akcí, obrazem, MU, Brno 2010

ROESELOVÁ, V. Proudý ve výtvarné výchově. Praha: Sarah, 2000. 217 s. ISBN 80-902267-3-6.

SLAVÍČEK, Lubomír, Polana BREGANTOVÁ, Anděla HOROVÁ a Marie PLATOVSKÁ, ed., 2016. Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800-2008): svět filmů, médií a multimédií: umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie. 5. vydání. Praha: Academia. Albatros Plus. ISBN 978-80-200-2094-9.

STEHLÍKOVÁ BABYRÁDOVÁ, Hana, Jana OVČÁČKOVÁ, Petra VICHROVÁ, Marcela LANDOVÁ a Pavel ŠAFÁŘ. Tělo-výraz-obraz-koncept. Brno, Praha: Muni Press, Dokořán, 2018. ISBN 978-80-210-9126-9.

STEHLÍKOVÁ BABYRÁDOVÁ, Hana. Z hloubi duše. Psychologické aspekty výtvarného projevu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2017. 243 s. ISBN 978-80-210-8668-5.

GRAFIKA

1. Volná, užitá a průmyslová grafika – tiskové technologie užívané v průmyslové grafice. Osobnosti českých vynálezů v oblasti tisku.
2. Vztah grafiky k malbě a kresbě v historii, příklady světových i českých osobností
3. Technologie umělecké grafiky – postupy tisku z výšky a z hloubky
4. Tisk z plochy – litografie a ofset. Tiskové postupy využívané v knižní ilustraci
5. Kombinované tiskové postupy, experiment v grafice
6. Osobnosti současné české grafiky
7. Grafika roku, periodické přehledky grafického umění u nás i ve světě
8. Grafika ve škole, technologické možnosti grafiky ve výtvarné výchově

Základní literatura:

AGTE, Rolf a Jiří ŠERÝCH, 1997. Slovník světové kresby a grafiky. Praha: Odeon. ISBN 80-207-0550-3.

KREJČA, Aleš. Grafické techniky. Vyd. 2. V Praze: Aventinum, 1994. 206 s. ISBN 8071516388.

MICHÁLEK, Ondřej a Jiří ŠERÝCH, 2016. Magie otisku: grafické techniky a technologie tisku. Brno: Odeon. ISBN 978-80-7485-098-1.

KRESBA

1. Kresba jako vyjadřovací prostředek dějin výtvarného umění, osobnosti v historii.
2. Technologie kresby – typy kresby, materiál, nástroje, podložky
3. Kompozice v kresbě – hlavní kompoziční principy: symetrie, asymetrie, klid, dynamika, dominantna, detail, aj.)
4. Výrazové prostředky v kresbě – linie, šrafura, plocha, prostor, světlo, stín, kompozice
5. Pozice a úloha kresby v rámci současného výtvarného umění (J. Svobodová, V. Stratil, D. Böhm aj.)
6. Kresba a ilustrace, významné osobnosti české ilustrace 20. století a současnosti
7. Možnosti využití kresby ve výtvarné výchově

Základní literatura:

WELTONOVÁ, Jude, Colin GRIGG a Elisabeth WATERSOVÁ. Kresba: průvodce mladého umělce. Vyd. 1. Praha: Cesty, 1996. 85 s. ISBN 80-7181-090-8.

KLIVAR, Miroslav a Miloslav POLCAR. Kresba v životě člověka: funkce a netradiční techniky. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

GRAFICKÝ DESIGN

1. Praxe grafického designu: Pojmy z počítačové grafiky – např. formáty, grafické programy, problematika autorských práv v počítačové grafice, vizuální komunikace, navigační design
2. Typografie a tisk: Základní polygrafické techniky, grafická příprava pro ofsetový tisk, typografická terminologie, pravidla sazby
3. Historie grafického designu: Čeští grafičtí designéři, kteří se proslavili ve světě, evropské avantgardy a jejich vliv na grafický design, nejvýznamnější písma 20. století, český grafický design po roce 1989.

Základní literatura:

HOLLIS, Richard, 2014. Stručná historie grafického designu. V Praze: Rubato. Eseje (Rubato). ISBN 978-80-87705-27-8.

AMBROSE, Gavin a Paul HARRIS, 2011. Grafický design: designové myšlení. Brno: Computer Press. Základy designu. ISBN 978-80-251-3245-6.

BERAN, Vladimír, 2012. Aktualizovaný typografický manuál. Rev. 6. vyd. Praha: Kafka design. ISBN 978-80-260-7606-3.

BOSÁK, Petr, Robert JANSKA a Petr BABÁK, 2013. Proto: grafický design a současné umění. V Praze: Tranzit.cz. ISBN 978-80-87259-22-1.

RAWSTHORN, Alice, 2014. Zdravím, světe: jak design vstupuje do života. Zlín: Kniha Zlín. Tema (Kniha Zlín). ISBN 978-80-7473-226-3.

MÉDIA

1. Fotografie a její proměnlivá role v umění i společnosti – příklady klíčových fotografů a jejich přístupů (Josef Sudek, Fr. Drtíkol, Jaromír Funke, Jindřich Štreit, Tono Stano, Cindy Sherman, Jan Saudek, Rineke Dijkstra, Eadweard Muybridge, Annie Liebowitz, ...)

2. Nová média a digitální umění – příklady klíčových výtvarníků a jejich děl (Nam June Paik, Veronika Bromová, Tony Oursler, Pipilotti Rist, Vashulkas, Michael Mandiberg, Bill Viola, Vuk Ćosić, Olia Lialina, Federico Díaz, Markéta Baňková, Jakub Nepraš, Cory Arcangel, Gillian Wearing, Stelarc, ...)
3. Technologické milníky v historii audiovizu (film, video, televize, digitalizace, internet...)
4. Animace jako specifická forma pohyblivého obrazu. (Významní tvůrci a technologie)
5. Základní pojmy z technologie natáčení a zpracování videa (štáb, ovládací prvky a funkce kamery, pohyby kamery, velikosti záběru, video formáty a normy)

Základní literatura:

FREEMAN, John, 2002. Fotografie v praxi. Dot. 2. vyd. Čestlice: Rebo Productions. ISBN 80-723-4141-3.

RUSH, Michael a Michael RUSH, 2005. New media in art. 2nd ed. London: Rebo Productions. ISBN 05-002-0378-4.

MANOVICH, Lev a Michael RUSH, 2002. The language of new media. 2nd ed. Cambridge, Mass.: MIT Press. Leonardo (Series) (Cambridge, Mass.). ISBN 02-621-3374-1.

MONACO, James a Michael RUSH, 2004. Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií: umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie. 2nd ed. Praha: Albatros. Albatros Plus. ISBN 80-000-1410-6.

VALUŠIAK, Josef a Michael RUSH, 2017. Základy střihové skladby: svět filmů, médií a multimédií: umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie. 5. vydání. V Praze: Nakladatelství Akademie múzických umění. Albatros Plus. ISBN 978-80-7331-455-2.

MALBA

1. Složky malby
2. Tempera, akryl a disperzní malba
3. Olejomalba
4. Akvarel a kvaš
5. Speciální techniky (enkaustika, stuckolustro...)
6. Nástěnná malba (freska, secco...)
7. Současné materiály a kombinované techniky v malbě
8. Podklady závěsných obrazů
9. Výstavba obrazů (optické základy malby)
10. Malířské nástroje a pomůcky
11. Výrazné malířské osobnosti minulosti a současnosti

Základní literatura

Baleka, Jan. Výtvarné umění, výkladový slovník. Academia: Praha

Losos, Ludvík: Techniky malby. 1. vydání, Aventinum, 1994

Slánský, B.: Techniky v malířské tvorbě. Praha, SNTL, 1973, také na <http://digibooks.cz>

PROSTOROVÁ TVORBA, KERAMIKA

1. Objekt, socha, instalace v příkladech umění druhé poloviny 20. stol.

2. Výrazné osobnosti prostorové tvorby od 60 let minulého století po současnost. (Anish Kapoor, Ron Mueck, Antony Gormley, Arman, Maurizio Catellan, Rachel Whiteread, Erwin Wurm)
3. Základní uměnovědné pojmy (Objekt, instalace, assembláž, Readymade, Site specific art)
4. Socha: základy technologie, sádra, kámen, dřevo, hlína
5. Keramika: základy technologie, povrchové materiály

Základní literatura:

RUHRBERG, K. et al. Umění 20. století. Malířství, sochařství a objekty, nová média, fotografie. 1. vyd. Praha: Slovart, 2004. 840 s. ISBN 80-7209-521-8.

GOMBRICH, Ernst H. Příběh umění. Translated by Miroslava Tůmová. Vyd. v češtině 2. Praha: Argo, 1995. 683 s. ISBN 80-7203-143-0.

CHÂTELET, Albert a Bernard Philipp GROSLIER. Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění. České vyd. 2, Praha: Ottovo nakladatelství, 2004. 784 s. ISBN 80-7181-936-0.

Umění po roce 1900: modernismus, antimodernismus, postmodernismus. Edited by Hal Foster. Praha: Slovart, 2007. 704 s. ISBN 978-80-7209-952-8.

DEMPSYOVÁ, Amy. Umělecké styly, školy a hnutí. Praha. Slovart s.r.o., 2002, 304 s., ISBN 80-7209-402-5.

RADA, Pravoslav. Slabikář keramika. Grada 1997 206 s. ISBN: 8071694193.